

Na osnovu člana 4.8. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i čl. 6. i 7. Pravilnika o tarifnom postupku (“Službeni glasnik BiH”, broj 44/05), rješavajući po zahtjevu “Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini”, broj: 27/13 od 30. oktobra 2013. godine, na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju održanoj 27. decembra 2013. godine, donijeta je

ODLUKA

1. “Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini” određuje se potrebni godišnji prihod za 2014. godinu u iznosu od 6.631.647 KM i utvrđuje tarifa za rad u iznosu od 0,0558 feninga/kWh.
2. Tarifu iz tačke 1. ove odluke plaćaju kupci koji preuzimaju električnu energiju sa mreže prijenosa.
3. Tarifa određena ovom odlukom koristi se prilikom određivanja tarifa/cijena za krajnje kupce, prema strukturi tarifnih elemenata u okviru pojedinih kategorija potrošnje.
4. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od 1. januara 2014. godine.

Dispozitiv odluke objavljuje se u “Službenom glasniku BiH” i službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Uspostavljanje “Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini” (u daljem tekstu: NOS BiH) omogućeno je donošenjem *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini* (“Službeni glasnik BiH”, br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i *Zakona o osnivanju Nezavisnog operatora sistema za prijenosni sistem u Bosni i Hercegovini* (“Službeni glasnik BiH”, broj 35/04).

NOS BiH je vlasnik licence za obavljanje djelatnosti nezavisnog operatora sistema, u skladu sa odlukom Državne regulatorne komisije za električnu energiju (u daljem tekstu: DERK), broj: 05-28-12-30-20/12 od 3. jula 2012. godine (“Službeni glasnik BiH”, broj 53/12). Tarifa za rad NOS-a BiH je, prema članu 21. *Metodologije za izradu tarifa za usluge prijenosa električne energije, nezavisnog operatora sistema i pomoćne usluge – Prečišćeni tekst* (“Službeni glasnik BiH”, broj 93/11 – u daljem tekstu: *Tarifna metodologija*), namijenjena za pokrivanje troškova rada NOS-a BiH koji nastaju obavljanjem djelatnosti propisanih čl. 2. i 7. Zakona o osnivanju Nezavisnog operatora sistema za prijenosni sistem u Bosni i Hercegovini.

Tarifa se, shodno članu 22. *Tarifne metodologije*, utvrđuje na osnovu troškova za obavljanje regulirane djelatnosti i fizičkog obima usluga u okviru regulirane djelatnosti. Troškovi za obavljanje regulirane djelatnosti i fizički obim usluga koji pruža regulirani subjekat utvrđuju se na osnovu podataka sadržanih u zahtjevu za odobrenje tarife. Kod utvrđivanja tarifa DERK može koristiti i dodatne podatke za koje smatra da su potrebni.

U skladu sa članom 3. *Pravilnika o tarifnom postupku* (“Službeni glasnik BiH”, broj 44/05), NOS BiH podnosi DERK-u zahtjev za odobrenje tarifa. NOS BiH podnio je zahtjev za odobravanje tarifa broj: 27/13 od 30. oktobra 2013. godine (zaprimljen 31. oktobra 2013. godine pod brojem: 04-28-5-362/13). Zahtjev je podnjet na obrascima propisanim *Odlukom o*

određivanju obrazaca za dostavljanje podataka u tarifnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 44/05 i 82/12) sa potrebnim priložima.

U skladu sa čl. 4. i 9. *Pravilnika o tarifnom postupku*, iskazani podaci moraju biti jasno izloženi, tako da omogućavaju njihovu potpunu identifikaciju i moraju pružiti dovoljno informacija da bi se mogla donijeti odluka.

Razmatranje zahtjeva za tarife kroz postupak odobravanja tarifa u najvećoj mogućoj mjeri mora ispoštovati osnovna načela koja propisuju da će tarife biti pravedne i razumne, ravnopravne, zasnovane na objektivnim kriterijima i opravdanim troškovima, te određene na transparentan način. Podnosilac zahtjeva za odobrenje tarifa dužan je dokazati da predložena tarifa ispunjava zahtjeve iz zakona BiH i pravila i propisa DERK-a.

Zahtjev NOS-a BiH navodi slijedeće troškove i rashode za 2014. godinu: troškovi materijala u iznosu 65.700 KM, troškovi usluga 1.417.437 KM, troškovi radne snage 3.690.250 KM, amortizacija 1.183.853 KM, troškovi kamata 197.694 KM, ostali troškovi 103.000 KM, troškovi licence i regulatorne naknade 73.000 KM, te ostali rashodi 1.049.207 KM, što ukupno na ime troškova i rashoda iznosi 7.780.141 KM.

NOS BiH u zahtjevu za odobravanje tarifa navodi da se tarifa za 2014. godinu izračunava na bazi realnih potreba (Finansijski plan i Plan investicija) kao i na bazi Tarifne metodologije.

Finansijsko poslovanje NOS-a BiH u 2014. godini opredjeljivat će slični uvjeti i pretpostavke koji su obilježili i poslovnu 2013. godinu. To se prvenstveno odnosi na već standardiziranu strukturu materijalnih i nematerijalnih troškova kao i usluga, postojeće ljudske resurse, te materijalni i već dostignuti tehnički nivo na kojem NOS BiH ostvaruje svoju djelatnost.

Zahtjev sadrži i planirani fizički obim usluga na prijenosnoj mreži za 2014. godinu koji se naslanja na podatke iz Bilansa električne energije na mreži prijenosa BiH za 2014. godinu (zaprimljen u DERK-u 4. novembra 2013. godine pod brojem: 04-28-5-362-1/13). 23. decembra 2013. godine dostavljen je revidirani Bilans električne energije na mreži prijenosa BiH za 2014. godinu (zaprimljen u DERK-u pod brojem: 04-28-5-362-27/13) prema kome planirana isporuka električne energije sa prijenosne mreže u 2014. godini iznosi 11.891,8 GWh.

Nakon pregleda dokumentacije, potpunost zahtjeva NOS-a BiH je potvrđena aktom DERK-a broj: 04-28-5-362-2/13 od 14. novembra 2013. godine, o čemu je NOS BiH obaviješten dopisom broj: 04-28-5-362-4/13 od 14. novembra 2013. godine, pa se u nastavku tarifnog postupka moglo pristupiti ocjeni svih podnijetih dokaza uz pridržaj prava DERK-a da traži dodatne podatke i informacije kada je to smatrao potrebnim.

Zahtjev NOS-a BiH je rješavan provođenjem postupka formalne rasprave, u svemu prema odredbama *Pravilnika o javnim raspravama* ("Službeni glasnik BiH", broj 38/05), prema čijoj je odredbi člana 45. DERK kratkim obavještenjem u dnevnim novinama i na svojoj internet stranici upoznao javnost sa sažetkom podnijetog zahtjeva i mogućnošću zainteresiranih lica da se neposredno upoznaju sa zahtjevom i upute pisane komentare u vezi sa predmetom tarifnog postupka.

Obavještenje za javnost je pozvalo i lica zainteresirana da u postupku formalne rasprave učestvuju kao umješaći i da prethodno pismeno dokažu svoj interes, te najavilo održavanje formalne rasprave o zahtjevu.

Nakon dostavljanja zahtjeva za stjecanje statusa umješaća, kako bi saslušao svjedočenja o pozicijama i interesima, DERK je zaključkom broj: 04-28-5-362-12/13 od 27. novembra 2013. godine dozvolio učešće u postupku u svojstvu umješaća slijedećim subjektima: Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske", Matično preduzeće, a.d. Trebinje i JP "Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne" d.d. Mostar. Umješaći nisu koristili pravo da izvrše neposredan uvid u prostorijama DERK-a u cjelokupnu dokumentaciju zahtjeva za tarife.

Pripremna rasprava o podnijetom zahtjevu NOS-a BiH za odobrenje tarifa za rad NOS-a BiH i pomoćne usluge održana je 28. novembra 2013. godine u Tuzli. Na pripremljenoj raspravi utvrđena je lista pitanja koje je trebalo raspraviti i tok formalne rasprave. Na formalnoj raspravi održanoj 3. decembra 2013. godine, strane u postupku su prezentirale svoje dokaze kako bi se utvrdile sve relevantne činjenice. Obrađeno je svako od pitanja sa utvrđene liste i to sukcesivno odgovorom podnosioca zahtjeva i komentarima umješaća i voditelja postupka.

Izvještaj voditelja postupka opisuje tok postupka, ponuđene dokaze i utvrđene činjenice, relevantne pravne odredbe i preporuku članovima Komisije (u daljem tekstu: Komisija) i dostavljen je stranki u postupku aktom DERK-a, broj: 04-28-5-362-25/13 od 12. decembra 2013. godine, te umješaćima kojima je takav status pravovaljano priznat od strane DERK-a. Analiza troškova i prihoda, izložena u izvještaju voditelja potvrđuje, odbija ili prilagođava pojedinačne stavke, veličine ili metode korištene za pripremu prijedloga tarife, u skladu sa diskrecijskim pravima DERK-a u tarifnom postupku.

Izvještaj je trebao da pruži razumnu osnovu Komisiji da na predočenim podacima, argumentima i pojašnjenjima, te komentarima zainteresiranih lica (Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske", Matično preduzeće, a.d. Trebinje, komentari pod brojem: 1-1/03/2-2120-10/13 od 17. decembra 2013. godine), datim na prijedlog ovog izvještaja, nakon što ih pažljivo razmotri i procijeni, donese svoju konačnu odluku o podnijetom zahtjevu.

U komentarima, MH "Elektroprivreda Republike Srpske", Matično preduzeće, a.d. Trebinje predlaže da tarifa za rad NOS-a BiH ostane nepromijenjena u odnosu na odobrenu iz 2013. godine (0,0538 feninga/kWh).

Komisija, dakle, mora usmjeriti svoja razmatranja na sve elemente u troškovnoj strukturi koje je isticao podnosilac zahtjeva, analizu troškova i prihoda izloženu u izvještaju voditelja postupka, kao i komentare umješaća podnesene u toku cijelog postupka, te cjelovitom opservacijom odlučiti o podnijetom zahtjevu. Slijedom takve obaveze, Komisija izlaže slijedeća svoja stanovišta:

Kod određivanja *troškova materijala*, Komisija u potpunosti prihvata prijedlog voditelja postupka i smatra razumnim troškove materijala u 2014. godini odobriti u visini od 65.000 KM.

Kod određivanja *troškova usluga*, ne sporeći značaj i potrebu stručnog usavršavanja zaposlenika NOS-a BiH, Komisija smatra da se iznos troška za ovu namjenu može reducirati uspostavom odgovarajućih prioriteta i korištenjem različitih modaliteta u praksi. Takođe, u

cilju podsticaja NOS-a BiH ka aktivnijoj ulozi u procesu izrade neophodnih studija, Komisija odobrava iznos od 100.000 KM za ovu namjenu. Smatrajući da NOS BiH može utjecati i na iznose ostalih troškovnih pozicija u ovoj grupi (troškovi reprezentacije, usluge održavanja stalnih sredstava i softvera) bez ugrožavanja funkcionalnosti svog rada, te prateći dosadašnju realizaciju, Komisija odobrava iznos troška usluga od 1.184.550 KM.

Sagledavajući dosadašnja ostvarenja *troškova radne snage* u odnosu na odobrena, evidentna su, osim u 2013. godini, značajnija odstupanja. Iako je NOS BiH u svom tarifnom zahtjevu za 2014. godinu planirao iznos troška radne snage na dostignutoj prosječnoj neto plati iz 2012. godine, Komisija smatra da se iznos ovog troška mora prilagoditi sadašnjoj ekonomskoj situaciji u Bosni i Hercegovini.

Cijeneći naprijed navedeno, te činjenicu da, uz zadržavanje ostalih parametara na dostignutom nivou, dolazi do neznatnog povećanja troška radne snage po osnovu minolog rada, Komisija odobrava iznos na poziciji troškova radne snage od 3.164.455 KM. Smatra se da, u okviru odobrenih sredstava, NOS BiH ima mogućnost i za zapošljavanje kadra u cilju obavljanja svih zadataka i funkcija iz svoje nadležnosti.

NOS BiH je zatražio odobrenje *troška amortizacije* za 2014. godinu u iznosu od 1.183.853 KM kao rezultat obračuna amortizacije na sva sredstva koja NOS BiH koristi uključujući i dio koji se odnosi na SCADA sistem, a koje su tri elektroprivrede u BiH platile kroz EBRD kredit. Iznos amortizacije na taj dio SCADA sistema iznosi 274.976 KM. Komisija je odlučila priznati trošak amortizacije za 2014. godinu u zatraženom iznosu od 1.183.853 KM, dok se istovremeno iznos od 274.976 oprihoduje i iskazuje kao prihod od doniranih sredstava.

Uz tarifni zahtjev NOS BiH je dostavio i otplatne planove kredita koji će biti operativni u 2014. godini. Ukupne kamate po svim kreditima iznose 180.194 KM uključujući i iznos od 130.500 KM po osnovu EIB kredita. Poznavajući okolnosti koje prate realizaciju EIB kredita tokom posljednjih nekoliko godina i procjenjujući njegovu realizaciju neizvjesnom i u 2014. godini, Komisija priznaje iznos finansijskih troškova od 67.194 KM.

Komisija u potpunosti podržava argumentaciju voditelja postupka prilikom obrade stavki planiranih troškova NOS-a BiH za energente i režijske troškove, a koje spadaju u grupu *ostalih troškova* i odobrava predloženi iznos od 98.000 KM.

U pogledu određivanja visine *ostalih rashoda*, Komisija zauzima sličan stav kao i kod određivanja troškova radne snage, te smatra primjerenim reduciranje onih troškova na koje regulirani subjekat sam može utjecati (naknada za rad upravnog odbora i dnevnice). Ipak, Komisija respektira značajan porast članarine za ENTSO-E i potrebu za finansiranjem SEE CAO projekta, pa na poziciji *ostalih rashoda* u 2014. godini odobrava sredstva u iznosu od 912.722 KM.

Podnosiocu zahtjeva se kao opravdani trošak priznaje i iznos u visini od 73.000 KM po osnovu obaveze plaćanja regulatorne naknade propisane *Odlukom o utvrđivanju regulatorne naknade za 2014. godinu* ("Službeni glasnik BiH", broj 73/13).

Shodno članu 23. stav (3) *Tarifne metodologije*, podnosiocu zahtjeva se odobrava iznos od 57.849 KM u cilju podešavanja prihoda za 2014. godinu zbog ostvarenog odstupanja obima usluga u prethodnoj godini.

Takođe, NOS-u BiH u okviru potrebnog prihoda se odobrava 100.000 KM za formiranje neophodnih finansijskih rezervi koje bi služile namjeni održavanja likvidnosti.

Na osnovu izvedenih analiza zahtijevanih troškova i rashoda podnosioca zahtjeva, Državna regulatorna komisija za električnu energiju kao potrebni godišnji prihod “Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini” u 2014. godini utvrđuje i odobrava ukupni iznos od 6.631.647 KM i, na osnovu ovako odobrenog potrebnog prihoda, tarifu za rad u iznosu od 0,0558 feninga/kWh.

Pojedinačne komponente potrebnog prihoda NOS BiH je u obavezi finansirati u okvirima ovom odlukom odobrenih vrijednosti, kako slijedi:

Troškovi i rashodi	odobreno 2011	ostvareno 2011	odobreno 2012	ostvareno 2012	odobreno 2013	procjena 2013	zahtjev 2014	odobreno 2014
Troškovi materijala	66.000	84.485	70.000	53.715	61.000	60.400	65.700	65.000
Troškovi usluga	1.145.257	1.217.976	1.141.456	1.044.309	1.100.000	1.098.407	1.417.437	1.184.550
Troškovi radne snage	3.020.000	3.542.010	3.270.000	3.403.255	3.147.455	3.147.455	3.690.250	3.164.455
Amortizacija	1.125.502	1.290.921	1.349.960	1.329.992	1.263.274	1.234.427	1.183.853	1.183.853
Troškovi kamata	131.719	126.864	117.990	117.951	86.130	91.930	197.694	67.194
Troškovi licence i regulatorne naknade	60.000	69.000	70.000	75.000	75.000	75.000	73.000	73.000
Ostali rashodi (UO, ENTSO-E, dnevnice)	473.293	551.368	591.000	729.661	681.000	683.916	1.049.207	912.722
Ostali troškovi	160.300	114.084	146.000	94.109	135.000	92.380	103.000	98.000
A. Ukupno troškovi i rashodi	6.182.071	6.996.708	6.756.406	6.847.992	6.548.859	6.483.915	7.780.141	6.748.774
1. Višak rashoda		0	80.000	0	182.000	0	0	57.849
2. Višak prihoda			-355.834					
3. Finansijske rezerve								100.000
4. Ostali prihodi			269.876	315.891	274.976	316.067	274.976	274.976
5. Prihodi od električne energije (A+1-2+3-4)			6.210.696	5.833.571	6.455.883	6.251.024	8.092.014	6.631.647
B. Ukupno prihodi (4+5)				6.149.462	6.730.859	6.567.091	8.366.990	6.906.623
Energija (kWh)								11.891.802.394
Tarifa (fening/kWh)	0,0435		0,0435/0,0514		0,0538			0,0558

Tarifa određena u naprijed navedenom iznosu, po uvjerenju Komisije, osigurava potrebni prihod za efikasan, siguran i pouzdan rad NOS-a BiH, odnosno omogućava pokriće svih razumno nastalih troškova i rashoda u poslovanju.

U okvirima razumnog diskrecijskog prava Komisije da potvrdi reprezentativnost i opravdanost svih podnijetih podataka i tvrdnji, da procijeni stepen vjerovatnoće ostvarenja svih prognoziranih troškova i rashoda, i u okvirima ovlaštenja DERK-a da do objektivizacije uvjeta za preciznije određivanje tarifa iste odobrava i u skladu sa konkretnim okolnostima u periodu podnošenja zahtjeva za odobrenje tarifa (član 20. *Tarifne metodologije*), na osnovu sveobuhvatnog razmatranja svih dokaza istaknutih u zahtjevu, izvještaju voditelja postupka,

komentarima podnosioca zahtjeva i zainteresiranih lica (umješača), Komisija donosi odluku kao u dispozitivu.

Shodno članu 14. *Pravilnika o tarifnom postupku*, podnosilac zahtjeva kao regulirani subjekat ima obavezu obezbijediti pristup javnosti zvanično odobrenoj tarifi tako da odlukom odobrena tarifa bude na raspolaganju javnosti u njegovom glavnom uredu tokom radnih dana i objavljena na njegovoj internet stranici.

U skladu sa članom 9.2 *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini*, protiv odluke o odobrenju tarifa može se pokrenuti postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine podnošenjem tužbe u roku od 60 dana od dana objave odluke.

Broj: 04-28-5-362-29/13
27. decembra 2013. godine
Tuzla

Predsjedavajući Komisije
Mirsad Salkić